

Sygn. akt III C 1891/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2020 roku

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie III Wydział Cywilny, w składzie następującym:

Przewodniczący: Asesor sądowy Alicja Przybylska

Protokolant: Stażysta Wioleta Fortuna

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 października 2020 roku w S.

sprawy z powództwa (...) Bank spółki akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko ***M. T. (1) i M. T. (2)***

o zapłatę

I. zasądza solidarnie od pozwanych M. T. (1) i M. T. (2) na rzecz powódki (...) Bank spółki akcyjnej w W. 12.661,55 zł (dwanaście tysięcy sześćset sześćdziesiąt jeden złotych pięćdziesiąt pięć groszy);

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

III. przyznaje starszemu asystentowi sędziego Ewie Liszce kwotę 1.440 zł (jeden tysiąc czterysta czterdzieści złotych) tytułem wynagrodzenia za sprawowanie funkcji kuratora;

IV. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 5.691 zł (pięć tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt jeden złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt III C 1891/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 kwietnia 2018 roku (...) Bank spółka akcyjna z siedzibą w W. (poprzednio (...) Bank (...) S.A.) wniosła o zasądzenie solidarnie na jej rzecz od pozwanych M. T. (1) i M. T. (2) kwoty 12.661,55 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 14 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwu wskazano, że powódka dysponuje prawidłowo wypełnionym wekslem własnym z klauzulą bez protestu, wystawionym przez pozwaną M. T. (1). Weksel został ponadto poręczony przez M. T. (2). Powódka nabyła wszystkie prawa z przedmiotowego weksla przez indos od Banku (...) w W.. Do dnia wniesienia powództwa weksel nie został wykupiony, czyniąc żądanie pozwu w pełni uzasadnionym. Strona powodowa wniosła o przeprowadzenie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy prowadzonej pod sygnaturą akt III C 1037/17. Z uwagi na brak ustalenia miejsca zamieszkania pozwanych, powódka wniosła o ustanowienie kuratora dla ich reprezentowania w toku postępowania.

Zarządzeniem z dnia 24 maja 2019 roku ustanowiono dla nieznanych z miejsca pobytu pozwanych kuratora w osobie starszego asystenta sędziego Ewy Liszki, celem reprezentowania interesów pozwanych w sprawie z powództwa (...) Bank spółki akcyjnej o zapłatę.

Kurator pozwanych złożył odpowiedź na pozew, w której wniósł o oddalenie powództwa oraz o przyznanie kuratorowi wynagrodzenia według norm przepisanych. Wniósł także o zobowiązanie powódki do przedłożenia: umowy, której wykonanie zostało zabezpieczone wekslem, z którego powód wywodził roszczenie, deklaracji wekslowej, o ile weksel był wekslem in blanco i dokumentów, na podstawie których została wyliczona suma wekslowa oraz należności z jakich tytułów składają się na tą kwotę.

W uzasadnieniu wskazano, że powódka nie wykazała, że jest prawnym posiadaczem weksla, albowiem ani z uzasadnienia żądania pozwu ani z załączonych do niego dokumentów nie wynika, aby weksel został wystawiony na zabezpieczenie umów, które wymienione zostały w treści pełnomocnictwa udzielonego W. M.. Celem ustalenia możliwości powołania się przez stronę pozwaną na zarzuty ze stosunku podstawowego wniósł o przedłożenie przez powódkę wnioskowanych dowodów z dokumentów. Ponadto wskazano, że zgodnie z art. 38 ustawy Prawo wekslowe posiadacz weksla płatnego w oznaczony dniu albo w pewien czas po dacie lub po okazaniu, powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można domagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następnych dni powszednich. Przedstawienie wekslu w izbie rachunkowej jest równoznaczne z przedstawieniem do zapłaty. Strona powodowa nie wykazała, aby przedstawiła weksel do zapłaty w terminie płatności weksla, a zatem nie ma prawa do żądania zapłaty odsetek za opóźnienie od dnia 14 kwietnia 2015 roku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2002 roku, sygn. akt I CKN 738/00). Przy czym doręczenie odpisu pozwu wraz z odpisem weksla kuratorowi nie może być uznane za skuteczne przedstawienie weksla do zapłaty, kurator uprawniony jest jedynie do podejmowania czynności o charakterze procesowym.

Wraz z pismem z dnia 25 marca 2020 roku pełnomocnik powódki przedłożył część z wnioskowanych dokumentów.

W toku rozprawy w dniu 8 października 2020 roku kurator pozwanych oświadczył, że podtrzymuje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Podniósł, że z treści załączonych dokumentów wynika, że indos miał charakter indosu powierniczego, a zatem zmierzał jedynie do przyznania legitymacji procesowej, a nie do nabycia roszczeń z weksla. Nabywca roszczeń w takiej sytuacji nie korzysta z ochrony jaką przewiduje art. 10 i 17 Prawa wekslowego, a zatem możliwe jest podnoszenie zarzutów ze stosunku podstawowego. Podniósł, że roszczenie nie zostało wykazane tak co do zasady jak i wysokości. Nie wiadomo jaka była umowa poręczenia i jej warunki i czy pozwani nie wywiązali się faktycznie z umowy kredytu i w jakim zakresie są w dalszym ciągu zobowiązania do spłaty. Ponadto nie wykazano, że (...) spełnił świadczenie z umowy poręczenia, albowiem z potwierdzenia przelewu wynika, że nadawcą było Województwo (...) i nie sposób zweryfikować, że kwota która została przelana na rzecz powódki odpowiada wysokości zadłużenia pozwanych.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 czerwca 2013 roku M. T. (1) (jako kredytobiorca), prowadząca działalność pod nazwą (...) M. T. (1), zawarła z (...) Bank spółką akcyjną z siedzibą w W. umowę o FM Kredyt ekspresowy o numerze (...) \ (...).

Kwota kredytu (tj. przyznana kwota kredytu, łącznie z finansowym kosztem prowizji przygotowawczej) wynosiła 18.165,00 zł. Numer rachunku rozliczeniowego kredytobiorcy w PLN, przeznaczony do obsługi kredytu: (...).

Umowa zawarta została na okres do dnia 11 czerwca 2018 roku.

Jako cel kredytu wskazano: rozwój działalności gospodarczej, w szczególności sposób określony we wnioski kredytowym, stanowiącym załącznik nr 2 do umowy.

Oprocentowanie kredytu było stałe i wynosiło 16 % w skali roku. Maksymalna wysokość odsetek od kredytu nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP (odsetki maksymalne).

Prowizje i opłaty pobierane są zgodnie ze stawkami i trybem opisanym w „Tabeli Prowizji i Opłat bankowych pobieranych od przedsiębiorców w (...) Bank S.A.”, w szczególności Bank pobierał prowizję przygotowawczą w wysokości 865 zł.

Warunkiem uruchomienia kredytu, który miał nastąpić w terminie 5 dni, od dnia zawarcia umowy, było: ustanowienie wymaganych zabezpieczeń, wskazanych pkt 2.9.

Zgodnie z pkt 2.9. umowy zabezpieczenie spłaty kredytu stanowiły: weksel własny in blanco, poręczenie portfelowe (...), ubezpieczenie BIZNES OCHRONA EKSTRA.

Spłata kredytu miała nastąpić w 60 ratach miesięcznych obejmujących kapitał i odsetki od kredytu, w 11 dniu każdego miesiąca spłaty, począwszy od dnia 11 lipca 2013 roku, a w przypadku gdy dzień ten przypada na dzień ustawowo wolny od pracy oraz soboty, środki w kwocie wymaganej spłaty powinny być zapewnione w ostatnim dniu roboczym przed dniem płatności. Wysokość jednej raty wynosi: 444,10 zł, z zastrzeżeniem że ostatnia rata spłaty kredytu ma charakter raty wyrównującej, co oznacza że służy rozliczeniu całości zobowiązania kredytobiorcy wobec Banku.

M. T. (1) oświadczyła, że w zakresie roszczeń Banku wynikających z umowy, poddaje się egzekucji w trybie art. 97 ust.1-2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe oraz wyraża zgodę na wystawienie przez Bank bankowego tytułu egzekucyjnego do łącznej kwoty 36.330,00 zł, w przypadku nie wywiązania się ze zobowiązań.

Na zawarcie umowy kredytu zgodę wyraził małżonek kredytobiorcy – M. T. (2).

Realizacja umowy była współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Budżetu Państwa w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2007-2013.

Dowód:

- umowa kredytu, k. 103-104,
- załącznik do umowy, k. 105.

W dniu 11 czerwca 2013 roku doszło do zawarcia między (...) Bank S.A. w W. (jako P. Finansowym), a M. T. (1) umowy zabezpieczenia kredytu nr (...) \ (...).

Umowa określała warunki, na jakich kredyt jest zabezpieczony poprzez objęcie go Poręczeniem Portfelowym i wpisanie umowy do Portfela Poręczeniowego przez P. (...). Objęcie kredytu Poręczeniem Portfelowym oznacza, że kredyt został częściowo zabezpieczony środkami pochodzącymi z Projektu „Wsparcie przedsiębiorczości poprzez rozwój instrumentów inżynierii finansowej w ramach inicjatywy (...) w województwie (...)” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa (...) na lata 2007-2013, O. Priorytetowa 1. „Gospodarka-Innowacje - (...) Działanie 1.3 „Zaawansowane usługi wsparcia dla przedsiębiorstw” Poddziałanie 1.3.4. „Pozadotacyjne instrumenty finansowe dla (...), współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Podmiotami biorącymi udział w realizacji projektu były także: Zarząd Województwa (...) działający jako Instytucja Zarządzająca (...) oraz Bank (...) (jako Menadżer), któremu Instytucja Zarządzająca powierzyła w zarząd środki pochodzące z (...) w ramach Projektu. Środki pochodzące z projektu są własnością Instytucji Zarządzającej.

Pośrednik oświadczył, że kwota jednostkowego poręczenia zabezpieczającego kredyt wynosiła 13.840 zł i stanowi 80% kwoty głównej kredytu. Pośrednik oświadczył, że jednostkowe poręczenie jest terminowe i obowiązuje przez okres 63 m-cy od dnia wpisania umowy kredytu do portfela poręczeniowego, tj., do dnia 11 września 2018 roku.

Zabezpieczeniem należytego wykonania umowy jest weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową wystawiony przez kredytobiorcę na rzecz Menadżera. Weksel powinien być wystawiony i złożony pośrednikowi w dniu podpisania umowy.

Dowód:

- umowa zabezpieczenia kredytu, k. 106-108.

W dniu 11 czerwca 2013 roku M. T. (1) podpisała deklarację wekslową do weksla własnego in blanco z klauzulą „bez protestu” wystawionego na zabezpieczenie zobowiązań ostatecznego beneficjenta wynikających z umowy zabezpieczenia kredytu nr (...) \ (...), zawartej między ostatecznym beneficjentem, a (...) Bankiem S.A. w związku z poręczeniem w wysokości 13.840 zł, udzielonym przez Bank (...), które to poręczenie stanowiło prawne zabezpieczenie spłaty kredytu udzielonego ostatecznemu beneficjentowi przez pośrednika finansowego w kwocie 18.165 zł., na podstawie umowy kredytu numer (...) \ (...) z dnia 11 czerwca 2013 roku.

Oświadczyła, że składa do dyspozycji Menadżera weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu” z jej wystawienia, który Menadżer ma prawo wypełnić w każdym czasie na sumę wekslową odpowiadającą jej zadłużeniu z tytułu wypłaconego przez Menadżera na rzecz P. (...) poręczenia wraz z należnymi odsetkami oraz kosztami, a także ma prawo opatrzyć datą płatności według własnego uznania, przy jednoczesnym zawiadomieniu o powyższym listem poleconym wysłanym co najmniej na 14 dni przed terminem płatności weksla na adres: Osikowa 31, (...)-(...) S..

Na treść powyższej deklaracji wyraził zgodę mąż kredytobiorczyni – M. T. (2).

Dowód:

- deklaracja wekslowa, k. 109,
- zgoda, k. 110.

M. T. (1) podpisała weksel własny in blanco, na którym podpis w charakterze poręczyciela złożył M. T. (2).

M. T. (2) złożył oświadczenie, w którym wyraził zgodę na zaciągnięcie zobowiązania oraz wystawienie weksla przez M. T. (1).

W dniu 11 czerwca 2013 roku doszło do uzupełnienia weksla na kwotę 12.661,55 zł, z terminem płatności na dzień 13 kwietnia 2015 roku. Weksel zawierał przyrzeczenie zapłaty bez protestu na zlecenie Banku (...). Jako miejsce płatności wskazano S..

W dniu 26 sierpnia 2013 roku udzielono W. M. pełnomocnictwa do samodzielnego reprezentowania Banku (...), pełniącego funkcję Menadżera Funduszy Powierniczych (...), w zakresie uzupełniania weksli in blanco wystawionych przez: pośredników finansowych na zabezpieczenie Umów Operacyjnych I Stopnia, Ostatecznych Beneficjentów na zabezpieczenie Umów Operacyjnych II Stopnia oraz dokonywania innych czynności związanych z obrotem wekslowym w związku z dochodzeniem roszczeń przysługujących menadżerowi w ramach realizacji przez (...) projektów: (...) Fundusz Powierniczy, (...) Fundusz Powierniczy, Fundusz Powierniczy (...) Województwa (...), Fundusz Powierniczy (...) Województwa (...), Fundusz Powierniczy (...) Województwa (...), (...) Fundusz Powierniczy (...).

W dniu 12 marca 2015 roku pełnomocnik Banku (...) w W. – W. M., złożył na wekslu następujące oświadczenie – „Dnia 12 marca 2015 roku ustępujemy bez odpowiedzialności (...) Bank (...) S.A. ale nie na jego zlecenie”.

Dowód:

- kopia weksla, k. 13,
- oryginał weksla, k. 23 akt sprawy o sygn. III C. 1037/17,
- pełnomocnictwo, k. 16,
- uchwały, k. 17-18,
- oświadczenie, k. 111.

W dniu 26 lutego 2015 roku Województwo (...) przełało z rachunku o numerze (...), na rachunek o numerze (...), prowadzony na rzecz (...) Bank S.A. kwotę 12.661,55 zł. Jako tytuł przelewu wskazano – „wypl. Poręczenia (...) M. T. (1), um. kr. (...), um. por. portf. 3. (...)”.

Dowód:

- potwierdzenie przelewu, k. 112.

(...) Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą W. zmieniała nazwę na (...) Bank spółka akcyjna z siedzibą w W..

Dowód:

- odpis pełny z KRS, k. 6-12.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo w przeważającej mierze zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe weksel własny zawiera:

1) nazwę "weksel" w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;

2) przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;

3) oznaczenie terminu płatności;

4) oznaczenie miejsca płatności;

5) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;

6) oznaczenie daty i miejsca wystawienia wekslu;

7) podpis wystawcy wekslu. Na podstawie art. 103 w/w ustawy do wekslu własnego stosuje się przepisy o wekslu trasowanym, o ile z istotą wekslu własnego nie zostają w sprzeczności i dotyczą: indosu (art. 11-20); płatności (art. 33-37); zapłaty (art. 38-42); zwrotnego poszukiwania powodu niezapłacenia (art. 43-50, 52-54); zapłaty przez wyręczenie (art. 55, 59-63); odpisów (art. 67 i 68); zmian (art. 69); przedawnienia (art. 70 i 71); dni świątecznych, obliczania terminów i zakazu dni ulgowych (art. 72, 73 i 74); sposobu uwierzytelniania podpisów osób niepiśmiennych lub niemogących pisać (art. 75); roszczenia z tytułu niesłusznego z bogacenia (art. 76); kolizji ustaw (art. 77-80 i 82-84); weksli zaginionych (art. 96-100).

Również stosuje się do wekslu własnego przepisy o wekslu płatnym u trzeciego lub w innej miejscowości, niż miejsce zamieszkania trasata (art. 4 i 27), o zastrzeżeniu odsetek (art. 5), o różnicach w oznaczeniu sumy wekslowej (art. 6), o skutkach podpisu, złożonego w warunkach, przewidzianych w art. 7, o skutkach podpisu osoby, działającej bez pełnomocnictwa albo przekraczającej jego granice (art. 8), o wekslu in blanco (art. 10) oraz o protestach (art. 85-94) z tą różnicą, że protest ma być dokonany przeciw wystawcy.

Do wekslu własnego stosuje się również przepisy o poręczeniu wekslowym (art. 30-32); w przypadku, przewidzianym w ustępie ostatnim art. 31, jeżeli poręczyciel nie wskazał, za kogo poręcza, uważa się, że poręczenie dał za wystawcę. W myśl art. 104 odpowiedzialność wystawcy wekslu własnego jest taka sama, jak akceptanta wekslu trasowanego.

Na podstawie art. 38 ustawy Prawo wekslowe posiadacz wekslu, płatnego w oznaczonym dniu albo w pewien czas po dacie lub po okazaniu, powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następujących dni powszednich. Przedstawienie wekslu w izbie rozrachunkowej jest równoznaczne z przedstawieniem do zapłaty.

W myśl przepisów art. 30-32 Prawa wekslowego zapłatę wekslu można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (aval) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. Poręczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba, podpisana na wekslu (art. 30). Poręczenie umieszcza się na wekslu albo na przedłużku. Poręczenie oznacza się wyrazem "poręczam" lub innym zwrotem równoznacznym; podpisuje je poręczyciel. Sam podpis na przedniej stronie wekslu uważa się za udzielenie poręczenia, wyjąwszy gdy jest to podpis wystawcy lub trasata. Poręczenie powinno wskazywać, za kogo je dano. W braku takiej wskazówki uważa się, że poręczenia udzielono za wystawcę (art. 31). Poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył. Zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej. Poręczyciel wekslowy, który zapłacił weksel, nabywa prawa, wynikające z wekslu, przeciw osobie, za którą poręczył, i przeciw tym, którzy wobec tej osoby odpowiadają z wekslu (art. 32).

Zgodnie z art. 11 Prawa wekslowego każdy weksel można przenieść przez indos, chociażby nie był wystawiony wyraźnie na zlecenie. Jeżeli wystawca umieścił w wekslu wyrazy "nie na zlecenie" lub inne zastrzeżenie równoznaczne, można przenieść weksel tylko w formie i ze skutkami zwykłego przelewu. Weksel można indosować również na trasata bez względu, czy przyjął on weksel, czy nie, a także na wystawcę lub na każdą inną osobę, wekslowo zobowiązaną. Osoby te mogą weksel dalej indosować. Na podstawie art. 12 indos powinien być bezwarunkowy. Warunki, od których uzależniono indos, uważa się za nienapisane. Indos częściowy jest nieważny. Indos na okaziciela jest równoznaczny z indosem in blanco. Zgodnie z art. 13 indos powinien być napisany na wekslu lub na złączonej z nim karcie dodatkowej (przedłużku) i podpisany przez indosanta. Indos może nie wymieniać indosatarjusza lub może ograniczać się tylko do podpisu indosanta (indos in blanco). W tym przypadku indos jest ważny tylko, jeżeli został napisany na odwrotnej stronie wekslu lub na przedłużku. W myśl art. 14 zd. 1 indos przenosi wszystkie prawa z wekslu. Na podstawie art. 16 będzie uważany za prawnego posiadacza, kto ma weksel i wykaże prawo swoje nieprzerwanym szeregiem indosów, chociażby ostatni indos był in blanco. Przekreślone indosy uważa się w tym względzie za nieistniejące. Gdy po indosie in blanco następuje dalszy indos, uważa się, że indosant, który go podpisał, nabył weksel na mocy indosu in blanco. Jeżeli kto przez jakikolwiek wypadek utracił posiadanie wekslu, posiadacz, który wykaże swe prawo według przepisów ustępu poprzedzającego, będzie obowiązany do wydania wekslu tylko, jeżeli go nabył w złej wierze albo jeżeli przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Na podstawie art. 10 i 17 w/w ustawy jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa (art. 10). Osoby, przeciw którym dochodzi się praw z wekslu, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika (art. 17).

W toku niniejszego postępowania strona powodowa dochodziła zapłaty, powołując się na wystawiony przez kredytobiorczynię M. T. (1) weksel własny, poręczony przez M. T. (2). Podstawę zaciągnięcia zobowiązania wekslowego stanowiło zawarcie przez pozwaną umowy kredytu z powódką, którego realizacja współfinansowana była ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Budżetu Państwa w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2007 – 2013 oraz umowy zabezpieczenia kredytu, częściowo środkami pochodzącymi z projektu „wsparcie przedsiębiorczości poprzez rozwój instrumentów inżynierii finansowej w ramach inicjatywy (...) w Województwie (...)”, z sumą poręczenia na kwotę 13.840 zł.

Na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W myśl art. 876 k.c. przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał (§ 1). Oświadczenie poręczyciela powinno być pod rygorem nieważności złożone na piśmie (§ 2).

Strona pozwana, reprezentowana przez ustanowionego kuratora, wniosła o oddalenie powództwa, podnosząc w pierwszej kolejności, iż nie wykazano aby indos został dokonany przez osobę ku temu uprawnioną.

W ocenie Sądu nie sposób było podzielić zaprezentowanej w tym przedmiocie argumentacji, albowiem strona powodowa wykonując zobowiązanie przedłożyła dokumenty, które pozwoliły na poczynienie miarodajnych w tym zakresie ustaleń. Z treści pełnomocnictwa wynikało, że zakres umocowania W. M. obejmował uzupełnianie weksli in blanco i dokonywanie czynności w obrocie wekslowym w ramach realizacji przez Bank (...) m.in. projektu (...) Fundusz Powierniczy (...). Adnotacje jakie widniały na umowie kredytu i umowie jego zabezpieczenia wskazywały natomiast, iż projekt jest realizowany ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Budżetu Państwa w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2007 – 2013. Umowa zabezpieczenia wskazywała wprost, że kredyt został częściowo zabezpieczony środkami pochodzącymi z Projektu „Wsparcie przedsiębiorczości poprzez rozwój instrumentów inżynierii finansowej w ramach inicjatywy (...) w województwie (...)” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa (...) na lata 2007-2013. Stąd uznać należało, że zakres umocowania W. M. obejmował czynności związane z obrotem wekslowym także w tym konkretnym przypadku.

Strona powodowa przedłożyła także deklarację wekslową, z której wynikało, że pozwana M. T. (1) złożyła do dyspozycji Menadżera weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu”, który Menadżer miał prawo wypełnić w każdym czasie na sumę wekslową odpowiadającą jej zadłużeniu z tytułu wypłaconego przez Menadżera na rzecz P. (...) poręczenia wraz z należnymi odsetkami oraz kosztami, a także opatrzyć datą płatności według własnego uznania. Jak natomiast wynikało z przedłożonego potwierdzenia przelewu, w dniu 26 lutego 2015 roku Województwo (...) przełało na rachunek prowadzony na rzecz (...) Bank S.A. kwotę 12.661,55 zł, tytułem wypłaty poręczenia, wynikającego z tytułu umowy kredytowej numer (...). W ocenie Sądu bez znaczenia pozostawała przy tym okoliczność, iż środki te zostały przelane przez Województwo (...). Po pierwsze przelew został dokonany z rachunku prowadzonym w (...). Ponadto jak wynikało z umowy zabezpieczenia kredytu, podmiotami które brały udział w realizacji projektu „Wsparcie przedsiębiorczości poprzez rozwój instrumentów inżynierii finansowej w ramach inicjatywy (...) w województwie (...)” były: Zarząd Województwa (...) (jako instytucja zarządzająca) oraz Bank (...) (jako Menadżer), przy czym środki pochodzące z projektu były własnością instytucji zarządzającej. Przelana kwota mieściła się natomiast w sumie udzielonego poręczenia.

Zdaniem Sądu bez znaczenia pozostawała także okoliczność, czy strona powodowa przedłożyła umowę poręczenia skoro pozwani nie byli stronami takiej umowy, a kreowała ona uprawnienia i obowiązki jedynie między Bankiem (...) w W., a (...) Bank spółką akcyjną z siedzibą w W. (poprzednio (...) Bank (...) S.A.).

Na podstawie przytoczonego już art. 11 ustawy Prawo wekslowe – każdy weksel można przenieść przez indos, chociażby nie był wystawiony wyraźnie na zlecenie. Jak podkreśla się w doktrynie i orzecznictwie obok indosu własnościowego wyróżnić można także ukryty indos powierniczy. W stosunkach zewnętrznych stwarza on pozór indosu własnościowego, a na jego podstawie indosant przenosi weksel na drugą osobę jedynie w celu przyznania tej osobie legitymacji do dochodzenia roszczeń z weksla, bez przenoszenia praw z tego dokumentu. Indosatariusz działa w takim przypadku w imieniu własnym, ale na rachunek indosanta. Indosatariusz uzyskuje na zewnątrz, a więc wobec osób trzecich, wszystkie prawa z weksla, w tym również prawo do sumy wekslowej, może on więc dochodzić w procesie cywilnym praw z weksla w imieniu własnym. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 6 lutego 1935 r. (sygn. akt C.II 2409/34) stwierdził, że jest kwestią faktu czy dany indos jest indosem własnościowym, czy też tylko indosem powierniczym. Brak zaznaczenia w indosie, że został on zamieszczony tylko dla celów inkasa nie wyłącza przeprowadzenia dowodu i ustalenia, że indos był jedynie indosem inkasowym. W wyroku z dnia 24 maja 2007 roku (sygn. akt V CSK 23/07) Sąd Najwyższy wskazał, że jeżeli indos powierniczy w celu inkasa służy wyłącznie interesom indosanta, przepisy art. 10 i 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (Dz.U. Nr 37, poz. 282) nie wyłączają podnoszenia wobec indosatariusza przez dłużnika wekslowego zarzutów przysługujących mu przeciw indosantowi.

W ocenie Sądu to strona pozwana powołując się na w/w okoliczności winna je wykazać. W przypadku wykazania przez dłużnika, że indosatariusz jest w istocie jedynie powiernikiem, możliwe jest wówczas powoływanie się na

zarzuty osobiste przysługującymi wobec indosanta. Na gruncie niniejszej sprawy, w oparciu o przedłożone dowody z dokumentów nie sposób było kategorycznie ustalić, iż indos miał charakter ukrytego indosu powierniczego, choć mogło mieć to miejsce.

Niezależnie od powyższego wskazać należało, że nie sposób było podzielić zarzut dotyczący tego, że nie sposób ustalić, czy pozwani wywiązali się faktycznie z umowy kredytu i w jakim zakresie są w dalszym ciągu zobowiązania do spłaty. Zgodnie z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przy czym na podstawie art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę. Reguła dotycząca ciężaru dowodu nie może być rozumiana w ten sposób, że zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, spoczywa on na stronie powodowej. Zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu, wynikającym z przywołanych przepisów, powód jest zobowiązany do wykazania wszystkich okoliczności uzasadniających jego roszczenie tak co do zasady jak i wysokości. Pozwany zaś, który odmawia uczynienia zadość żądaniu powoda, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje (vide wyrok Sądu Najwyższego z 3 października 1969 r., II PR 313/69, Legalis 14124 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 1982 r., I CR 79/82, Legalis 23098). Art. 6 k.c. rozumiany być musi również w ten sposób, że strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu, co do tych okoliczności na niej spoczywał. (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2006 r., IV CSK 299/06, Legalis 161055 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2007 r., II CSK 293/07, Legalis 162518).

Mając powyższe na uwadze wskazać należało, że jak wynikało z dokumentów przedłożonych do akt sprawy powódka zawarła z M. T. (1) w dniu 11 czerwca 2013 roku umowę kredytu nr (...) \ (...), na podstawie której przekazała jej do dyspozycji kwotę 18.165,00 zł, z zastrzeżeniem prowizji w kwocie 865,00 zł. To strona pozwana winna natomiast wykazać, czy i ewentualnie w jakim zakresie spełniła zobowiązanie z umowy kredytu. Podkreślenia wymagało, że w aktach znajdowały się kopie dokumentów na których widniały podpisy M. T. (1), a także podpisy M. T. (3), który wyrażał zgodę na zaciąganie zobowiązania przez żonę. Nie sposób było przy tym odmówić tym dokumentom wiarygodności.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził solidarnie od pozwanych, M. T. (1) jako wystawcy weksla, a M. T. (2) – jako poręczyciela wekslowego, na rzecz powódki kwotę 12.661,55 zł.

Sąd podzielił zarzut strony pozwanej, iż z dokumentów przedłożonych do akt sprawy nie wynikało, aby weksel został przedstawiony do zapłaty, co wpłynęło na orzeczenie w przedmiocie odsetek dochodzonych od sumy roszczenia głównego.

Zgodnie z art. 38 Prawa wekslowego posiadacz weksłu, płatnego w oznaczonym dniu albo w pewien czas po dacie lub po okazaniu, powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następnych dni powszednich. Przedstawienie weksłu w izbie rozrachunkowej jest równoznaczne z przedstawieniem do zapłaty. Przy czym przedstawienia nie zastępuje przedłożenie odpisu weksla, wniesienie pozwu czy doręczenie odpisu nakazu zapłaty. Dopiero od dnia przedstawienia weksla do zapłaty przyznać można wierzycielowi prawo do odsetek, które mogą być naliczane dopiero od daty rzeczywistego przedstawienia weksla. Z dokumentów załączonych do akt sprawy nie wynikało aby doszło do przedstawienia weksla do zapłaty, co skutkowało oddaleniem żądania pozwu w zakresie odsetek dochodzonych od sumy wekslowej. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 14 maja 2019 roku (sygn. akt I ACa 539/18) zgodnie z art. 33 ustawy z 1936 r. - Prawo wekslowe weksel może być płatny za okazaniem, w pewien czas po okazaniu, w pewien czas po dacie lub w oznaczonym dniu, a weksle z innymi terminami płatności lub z kilku następującymi po sobie terminami są nieważne. Normy tej nie można rozpatrywać w oderwaniu od art. 40 Prawa wekslowego, zgodnie z którym posiadacz weksla nie ma obowiązku przyjmowania zapłaty przed terminem płatności. Statuuje on zasadę, że termin płatności weksla zastrzeżony jest na korzyść obu stron, co oznacza, iż dłużnik nie jest ani zobowiązany, ani uprawniony świadczyć przed terminem płatności, a wierzyciel nie może skutecznie żądać zapłaty przed terminem płatności. Jednocześnie, wskazać należy, że zgodnie z art. 38 Prawa wekslowego, posiadacz weksla, płatnego w oznaczonym dniu albo w pewien czas po dacie

lub po okazaniu, powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty bądź w jednym z dwóch następnych dni powszednich. Przedstawienie weksła do zapłaty polega na okazaniu trasatowi lub wystawcy weksła własnego oryginału weksła wraz z wyraźnym lub dorozumianym wezwaniem do zapłaty i na gotowości wydania przy zapłacie weksła, pokwitowanego przez posiadacza. Nieprzedstawienie weksła wystawcy nie zwalnia dłużnika z obowiązku zapłaty sumy wekslowej, lecz rodzi tylko taki skutek, że wierzyciel nie ma uprawnienia dochodzenia odsetek za okres do daty okazania.

W punkcie III. wyroku Sąd przyznał starszemu asystentowi sędziego Ewie Liszce kwotę 1.440 zł tytułem wynagrodzenia za sprawowanie funkcji kuratora w sprawie. Zgodnie z treścią § 1 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej wysokość wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla strony w sprawie cywilnej, zwanego dalej „kuratorem”, ustala się w kwocie nieprzekraczającej 40% stawek minimalnych za czynności adwokackie określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2017 r. poz. 2368 i 2400), a w przypadku gdy kuratorem jest radca prawny – w kwocie nieprzekraczającej 40% stawek minimalnych za czynności radców prawnych określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 22⁵ ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1870 i 2400 oraz z 2018 r. poz. 138), w obu przypadkach nie mniej niż 60 zł. W sprawie niniejsze wartość przedmiotu sporu wynosiła 12.661,55 zł, stąd stawka minimalna za czynność adwokackie wyniosła 3.600 zł, a wynagrodzenie kuratora 1.440 zł (40% x 3.600 zł).

W punkcie IV. wyroku Sąd zasądziła solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 5.691 zł. O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o treść art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu) (§ 1). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (§ 3). Na podstawie art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata. W myśl art. 100 k.p.c. w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Na zasądzone koszty składała się suma 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (na podstawie § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych) oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, kwota 634 tytułem opłaty od pozwu oraz 1.440 zł przyznane jako wynagrodzenie kuratora. Przy czym z uwagi na to, że powódka uległa jedynie w nieznaczej części zwrot kosztów należał się na jej rzecz w całości.

Sygn. akt III C 1891/18

S., dnia 9 listopada 2020 roku

ZARZĄDZENIE

1. odnotować;
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki.